

ŽELEZNIČARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 5.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 1. marca 1913.

Celoletna naročnina je K 3-60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto I.

Osebnodohodninski davek.

Znano je, da kdor ima na leto 1200 kron eksistenčnih dohodkov, mora že plačevati dohodninski davek. O priliki posvetovanj o predlogih glede osebnodohodninskega davka so socialni demokrati v finančnem odseku stavili predlog, da se začne ta davek še le pri višku 2000 kron dohodkov pobirati ali pa vsaj pri 1800 kron, no, in če tudi to ne, pa vsaj pri 1600 K. Predlog z obema dodatnima predlogama je bil odklonjen in tako ostane pri starem, da kdor ima po postavno dopuščenih odbitkih 1200 K dohodkov, plačuje že osebnodohodninski davek. Proti predlogu so glasovali tudi krščanski socialci in drž. poslanec Fink je to opravičeval s tem, da bi sklep ne dobil najvišjega potrjenja. Socialni demokrati pa so zopet za eno agitačno frazo bogatejši, s katero bodo udrihali leta in leta po zastopnikih drugih strank. Da se je vlada spravila nad osebnodohodninski davek in se odločila v višjih legah dohodkov davek zvišati ima svoj izvor v tem, ker rabi denar za izpeljavo regulacije plač državnim uradnikom in slugam. Umljivo je torej, da vlada ne more za sedaj enkrat nič pripustiti, ker rabi novce za gotovo določen namen. Ako bi se gornjemu predlogu ugodilo, bi izpadlo nič manj kakor 9¼ milijonov kron, to je več kakor deseti del vseh osebnodohodninskih davkov skupaj. Iz tega sledi za nas pouk, da so po tem davku ravno nižji uslužbenci izplačani do 2000 kron najbolj prizadeti, dočim gospodje z višjimi dohodki in kapitalisti primeroma jako malo plačujejo. Pri nas železničarjih in tudi drugih fiksnih nastavljenic pride pa še v poštev, da uprave na podlagi plačilnih listin naznanijo dohodke uslužbencev davčni oblasti uradno in do pičice natanko, dočim si privatni kapitalist, tovarnar, trgovec itd. že znajo pomagati, da izkažejo kolikor mogoče nizke dohodke, da se ognejo visokim davkom. Ves davčni kontrolni aparat je namreč zelo neokreten in upije po nujni temeljiti reformi, ki daj državi možnost in sredstva davčno breme pravično razdeliti, tako da ne bo mali stradar hodil za bogatince po krompir v žerjavico. K temu delu pa bi bilo treba resnih mož, ki se ne bi leto in dan samo o tem pričkali, katera narodnost in katera stranka imej pravico to veliko bandero nositi, katera pa ne. Težko delo to slednje ni, ni si treba veliko glave beliti zraven — a ljudstvo pa pri tem trpi in obožuje.

Načelnikom in voditeljem.

§ 15. se glasi: Kdor namenoma sam ali v družbi drugih kako zborovanje volilcev, ki se vrši, da se predstavi kandidat, ali da se zborovalci dogovore o volitvi, ali da slišijo poročilo izvoljenca moti, zabrani upravičencem pristop na zborovališče postavnim potom in v postavno dovoljene svrhe sklicanih zborovanj, sili neopravičeno v zborovalni lokal, ali pa navzoče upravičence izpodriva, in kdor se redarstvu, ki ima skrbeti za redno vršitev zborovanja zoperstavlja, se kaznuje radi prestopka od enega tedna do treh mesecev. Pod obtežilnimi pogoji, zlasti zoper povzročitelje in med seboj dogovorjene udeležnike zabraniteljev se izreče strog zapor do šest

mesecev. Na zborovanjih, ki ne spadajo v okvir društvenega zakona imajo sklicatelji toliko časa nalogo rediteljev izvrševati, dokler si zborovalci iste ne izvolijo.

§ 16. se glasi. Kdor se v § 15. označenih zborovanj, ki se vrše za volilce, ali samo za gotovo vrsto istih, ali člane kakega društva ali pa samo za vabljenca, vedoma neopravičeno udeležiti in zborovališče kljub zahtevi vodij ali rediteljev zborovanja ne zapusti, se kaznuje z globo 10 do 100 K.

4. Oblast ima pravico k zborovanju odpustiti svojega zastopnika, kateremu je odkazati prostor, ki si naj ga sam izvoli. Če zahteva mu je dati pojasnila o govornikih in predlagateljih. Pravico ima tudi zahtevati, da se mu vroči protokol o vsej obravnavi in o sklepih.

5. Seje predstojništva in nadzorovalnih organov ni treba oblasti naznanjati.

6. Ako se vrši zborovanje izključno le za vabljene goste, spada pod § 2. in ni podvrženo dolžnosti naznanila. Oblast tudi nima pravice na taka zborovanja odpustiti zastopnika. Sklicatelj pa upošteva:

- a) da imej vsak vabljenec na njegovo ime glaseče se vabilo,
- b) sam imej seznam vseh vabljenih oseb in
- c) da bi moral vse vabljenca osebno poznati.

Vabilo

k zborovanju, ki se vrši dne
ob . . . uri v prostorih gospoda
v po §. 2. društ. zakonika.

Dnevni red:
. itd.

Poroča
Sklicatelj

za gospoda

Oblastveni organ sme pač kontrolirati, ali je predpisom pod a), b) in c) ustrezno, mora se pa, ko je njegov posel opravil, takoj odstraniti.

Zborovanja te vrste vodijo iz srede navzočih voljeni predsednik, njega namestnik, zapisnikar in njega namestnik.

7. Javen (ljudski) shod, h kateremu ima vsakdo dostop se mora pa najmanj 3 dni poprej kompetentni oblasti naznaniti. Naznanilo se kolekuje z 1 K.

8. Zborovanja volilcev ni treba javiti, ako se vrše ista v dobi razpisanih volitev in se ne vrše pod milim nebom. Taka zborovanja se lahko skličejo v vsako gostilno, brez da bi bilo kaj naznanjeno, vlada tudi ne pošlje zastopnika.

9. Veselice, venčke, srečolove in loterije je najmanj 8 dni predno se vrše, naznaniti policijskemu uradu ali c. kr. okrajnemu glavarstvu. Naznanilo je podvrženo koleku 2 K in naj vsebuje: Način veselice, čas, višočino vstopnine, pri srečolovih število srečk, njih ceno, število in vrednost dobitkov.

Vzorec za tako naznanilo:

Slavno

c. kr. okrajno glavarstvo

v

Podpisano društveno vodstvo javi, da se dne v gostilni gosp.

Obvestilo

članom plačilnice Prvačina.

V nedeljo, dne 2. marca 1912 se vrši na domu tovariša voditelja

v Dornbergu sestanek

z jako vaznim dnevnim redom. Tovariši, člani, katerim služba količkaj dopušča se prosijo zanesljive udeležbe. Bratski pozdrav!

v vrši vrtna veselila spojena z godbo in srečolovom.

Vstopnina znaša za odrasle . . . v.

„ „ „ otroke . . . „

„ „ „ družine . . . „

Za srečolov se izda srečk; vsaka srečka stane . . . v in zadene vsaka svoji ceni primeren dobiček.

C. kr. okrajno glavarstvo izvoli prijavo blagohotno na znanje vzeti.

. dne

Podpis

Ako se porabi dobiček v dobrodelne namene, je to v naznanilu navesti, če se pa porabi v društvene namene, je priporočljivo tudi to naznaniti, obvezno pa ni.

V navadnih slučajih bo ta izvleček iz zakona našim vodjem skupin in plačilnic popolnoma zadostoval; v važnejših zadevah pa jim je naše uredništvo s podrobnimi nasveti vselej na razpolago.

Organizacija.

Članom skupine Ljubljana. Mesečni sestanki članov skupine Ljubljana „Prometne zveze“ se vrše redno vsako drugo soboto v mesecu ter se tovariši nujno opozarjajo, da se sestankov v kar največjem številu udeležujejo. Vsako tretjo soboto v mesecu se vrši sestanek odbora. Člani se zberejo vsakokrat ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Bratski pozdrav!

Naše pravovarstvo. Na postaji Roppen na Predarlskem se je pretečeno poletje dogodila nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Nek voznik je peljal pri odprtih prečnicah čez železniški tir, ko je pridrdral brzovlak. Moža je na mestu usmrtilo. Kot krivca sta bila obtožena službujoči uradnik pl. Vogl in pa čuvaj — naš tovariš Anton Huter. Proti uradniku se je obtožba kmalu prekinila, Huter pa je bil obsojen radi prestopka zoper §§ 335 in 337 kaz. reda v tritedenski zapor. Zoper to obsodbo je vložil tovarišu Huterju od centrale „Prometne zveze“ dodeljeni zagovornik dr. Pusch ničnostjo pritožbo. Najvišje sodišče je prvo obsodbo zavrglo in odredilo, da se ima zadeva pred deželnim sodiščem v Inomostu vnovič obravnavati. Pri tej drugi obravnavi je dr. Pusch z njegovim spretnim zagovorom dosegel, da je bil Huter popolnoma oproščen. Po izpovedbi postajenačelnika se je izkazalo, da je Huter ne samo zanesljiv, temveč zelo vesten čuvaj. Nesreče kriv je bil ponesrečeni voznik največ sam, ker ni pazil na svarilni zvonec. Tako je zopet „Prometna zveza“ enkrat rešila enega svojih članov nezaslu-

žene kazni in najbrž tudi preganjanja od strani železniške uprave.

Občni zbor skupine Ljubljana P. Z. se je, kakor je bilo naznanjeno v našem „Glasniku“, vršil dne 16. t. m. Kot hvalevredno bodi pri tem omenjeno, da je precejšnje število zunanjih članov „Prometne zveze“ prihitelo na zborovanje med svoje ljubljanske tovariše. Ne moremo pa hvale izreči domačinom; pa tudi poučnih ali grajalnih besed ne bomo izgubljali, ker škoda bi bilo prostora. Ako zrel mož nima toliko zavednosti, da bi se vsaj občnega zbora udeležil, če že misli, da stori za svojo organizacijo imenitno delo, ako se vseh sestankov in posvetovanj dosledno ogiblje, tedaj pač ni čuda, da skupina tako slabo napreduje. Res je, da je po poročilu blagajnika v poročevalni dobi, to je od 1./4. do 31./12. 1912 pristopilo precejšnje število novih članov, resnično pa je tudi, da bi se število udov lahko podvojilo, ako bi storil vsak drugi član svojo dolžnost, a tako pa smo morali slišati, da je v istem času odstopilo 27 tovarišev. Ne moremo zatajiti, da odpade precejšen odstotek tega slabega uspeha na slabe razmere s časopisom, ki pa so se — hvala Bogu — po naklonjenosti centrale popolnoma v naše zadovoljstvo sanirale. Pripomnimo še, da je zastopnik centrale — centralni tajnik, tovariš Holler — odnesel jako slab utis iz Ljubljane in se precej neprikrito izrazil, da bo o tem, kar je na svoje oči videl, doma tudi vestno poročal. Samoobsebi umljivo je, da se centrala tudi le na prošnje in zahteve, ki dohajajo iz srede marljivih in za organizacijo vnetih članov, v prvi vrsti ozira. Kateri gospodar pa protežira hlapca lenuha? Gotovo nobeden.

Zanimiv je bil govor tovariša Holler-ja, ki je zbranim obrazložil porod, življenje in smrt 17 milijonskega predloga poslancev Kemetter, Pantz in tovarišev. Povedal je, da imenovani resni prijatelji nižjih in najnižjih železničarjev ne bodo mirovali in njih po zaslugi odvisnih ljudskih zastopnikov padli predlog pri prvi nudeči se priliki zopet obnovili in to toliko časa, da dobi kamen luknjo. Prišel bo čas, ko bodo kovači ljudske sreče iskali prijateljev in glasov, da si zopet prisvoje mandate, takrat bo tudi najmanjši železničar cenjeni gospod volivc in bo imel priliko povedati, kar mu na srcu leži. Preskrbljeno je, da imena istih junakov, ki so proti predlogu glasovali ali pa se po svoji priliki ali namenjeni odsotnosti odlikovali, ne zapadejo pozabljivosti. Da pa bo zamogla „Prometna zveza“ uspešno poseči v boj za pravice svojih članov, je treba, da bodi močna in krepka armada marljivih sodelujočih članov. Vsak član si naloži nalogo neumorno zbirati člane in jih dovajati v okrilje odkrito delujoče „Prometne zveze“, ki rasti in se razcvita. Iz računskega sklega posnamemo, da je imela skupina v poročevalni dobi 2735 K 85 v prejemkov in 2667 K 63 v izdatkov, tako da ostane skupnega premoženja 68 K 22 v. Ker iz prejšnje dobe ni ostalo nič, se mora pohvalno priznati, da je odbor varčno gospodaril kljub temu da je iz dohodkov še daroval revnim delavcem v Vevčah 5 kron podpore, 10 kron pa Rokodelskemu domu kot izkazilo hvaležnosti, ker ima skupina tam prav gostoljubno streho. Denarnih podpor je centrala nakazala v petih slučajih po 10 ron, posmrtnih podpor pa se je izplačalo štiri po 200 kron. — Društvenih koledarjev je skupina razpečala 38 in bi jih gotovo lahko trikrat toliko, pa so žalibog samonemški. Občni zbor si je izvolil za tekoče poslovno leto sledeči odbor: Predsednik Rekar Ivan, podpredsednik Koleča; tajnik Rajner, namestnik Kanoni; blagajnik Milavec, namestnik Voje Ignacij; zaupniki Sluga, Magister, Starman, Ladiha, Kralič, Ošaben; namestniki Ločniškar, Šorn, Kalan; preglednika računov Purkeljc in Kahne. Dal Bog, da bo nam mogoče o prihodnem rednem občnem zboru podati veselejše poročilo v čast skupini kot taki in celi naši prepotrebni organizaciji.

Tovariši! Odbor ljubljanske skupine „Prometne zveze“ si je že pred pol letom stavil nalogo pričeti z nabiranjem sredstev za nabavo društvene zastave. Stvar ni prišla v zaželeni

tek, sedaj pa, ko je časopisenska zadeva vsaj toliko rešena, da imamo svoj list, pa se jo moramo resno oprijeti. Vseh 10 tisoč članov „Prometne zveze“ ima dosedaj samo eno zastavo in sicer skupina Jedlesce. Tudi neka druga dunajska skupina se že pripravlja in glejmo, da pridemo mi Slovenci vsaj kot tretji na vrsto. Ako storimo vsak svojo dolžnost in žrtvujemo mesečno nekaj malega — kolikor pač kdo more — se nam bo naša — gotovo splošna želja prav kmalu uresničila. Tovariši voditelji skupin, plačilnic! Naprošamo Vas, pridite nam na pomoč. Ker smo slabi in si ljubljanska skupina sama ne bi mogla v doglednem času zastave omisliti, obračamo se na vse slovenske člane „Prometne zveze“ s prošnjo za prispevke. Zastava pa bodi za to tudi last ne samo skupine Ljubljana ampak vseh tovarišev Slovencev. Za nabrane prispevke, katere objavimo v listu, Vam pošljemo radevolje poštne položnice.

Članom plačilnice Šmarje. Vodstvo plačilnice Šmarje je od centralnega odbora poverjeno tovarišu Antonu Šmucu, čuvaju v Ljubljani dolenski kolodvor. Imenovani opozarja člane, da mu pridno pomagajo pri delu v prosepah plačilnice in organizacije sploh, prosi pa prav posebno, da mu ne napravljajo z nerednim vplačevanjem sitnosti in dela. Vsak naj skrbi za to, da odrajta vsaj do 5. prihodnjega mesca članarino; zaveda se naj, da stori le svojo dolžnost ako je točen. Plačilnica je v dobrih rokah; člani naj svojega vodjo vsestransko podpirajo, to je naša želja. Pozdrav!

Dopisi.

Iz Gorenjskega. Skoraj bo poteklo leto odkar je ravnateljstvo c. kr. drž. železnic v Trstu ugrabilo čuvajskim namestnikom (Wächtersubstituten) doklado 40 vinarjev in odškodnino za 6 ur čezurne službe. Čuvajski namestnik delaj celih 18 ur naporno službo, plačan pa si samo za 12 ur delovnega časa. Pa še reci, da se ti ne godi dobro; zadovoljen bodi, da služiš c. kr. podjetju, da strdaš ti in tvoja družina, ker nobeden privatnik nima dandanes več pravice svoje delavce tako neusmiljeno in nekaznovano izkoriščati. Tako si morda mislijo gospodje okoli zelenih miz in računajo koliko čuvajskih namestnikov je treba obrati, da se plača en sam nepotreben nadzornik. 20 vinarjev doklade so si ubogi trpini res nazaj izvojevali, ali to je le polovica prejšnje; čez ure pa naj garajo slej ko prej zastonj. Na progi je več čuvajskih mest izpraznjenih, pa se jih ne zasede. Tudi temu vemo vzrok. Nameščenemu čuvaju je treba dati obleko in stanovanje; zraven vsake čuvajnice je tudi košček vrta itd. Pri namestniku vse to odpade in navsezadnje se le nekaj prištedi, ker na praznih mestih so službovali večinoma stari možje z višjo plačo. Uprava je dala te stare čuvaje v pokoj, službo pa bodo namestniki pol zastonj opravljali in tako si prihranimo pri vsakem na mesec 25 do 30 kronic. Dobro so. Za ta denar se že lahko kak „višji gospod“ dva dni okoli vozi in revežem kazni nalaga. Imenitno, kaj ne? Ampak ubogi čuvajski namestniki s tem načinom gospodarstva c. kr. drž. železnic prav nič niso zadovoljni, ker so namreč ljudje, ki imajo tudi telesne potrebe za-se in za njih družine. Slavno upravo zna presenetiti, da nobeden ne bo več delal skušnjo za prožnega čuvaja, ker bi pač neumno bilo zato delati skušnjo, da se sme in zamore potem zastonj odgovorno službo opravljati, po vrhu pa še stroge — marsikaterikrat popolnoma krivične — kazni plačevati. Čuvaj ima po 18 urni službi 12 ur prostega časa, delavec-namestnik pa dela 18 ur naporne službe, in mora po 6 urnem počitku zopet k delu, da ne izgubi na mezdi in ker tako zahteva službeni red. Tako službo v hudi zimi, ob stradanju in v skrbeh za družino in prihodnost privoščimo vsem tistim junakom, ki so v noči 28. decembra 1912 tako sijajno dokazali, kaki prijatelji železniških uslužbencev in delavcev da so v resnici, ko so nam-

reč zbežali iz zbornice, ko je bilo treba glasovati za 17 milijonski predlog. Tudi ti možaki so sokrivi našega žalostnega položaja. To pribijemo!

Z Goriške proge. V zadnjem „Glasniku“ ste objavili pismo nekega tovariša-čuvaja in dodali nekaj prav stvarnih misli. Zdaj pa dovolite, da se s kolegom še tudi jaz nekaj zmenim in upam, da si postaneva prijatelja. Torej tovariš, ti praviš, da ti soc. dem. zabranjujejo kaj storiti v prilog naši organizaciji in svojemu stanu. Nikar tako ne govori, prosim te, ojunači se in pristopi kot prvi ti k nam in tako, ako boš marljiv, boš kmalu zbral okoli sebe prvič svoje najbližje prijatelje in kmalu boš videl pred sabo krdelce za eno skromno plačilnico. Drugod tudi tako delamo, pa gre. Ne boj se rudečih siromakov ampak usmiljenje imej z njimi in otmi jih iz rok tistih frizerjev, ki jih samo le skubijo. Pa čakali bode, kdo vam bo pomagal, no to bode dolgo čakali. Ali ne poznaš rudečih bratcev. Vsak uspeh, ki ga izvojujejo drugi, si hinavsko sebi prilastujejo, da varajo z njimi svoje slepe sodruge; če pa kaj zavozijo, pa zvrčajo krivdo brez vsakega sramu na „lumpe“ drugih strank. To je njihovo poglavitno delo, resnega pa še niso storili nikoli, ker nočejo, niso zmožni in so preveč navezani na židovski kapitalizem, ki nam izsesava mozeg. Saj čitaš, kako upijejo zdaj zaradi padlega 17 milijonskega predloga, povedo pa ne, da osem njihovih punciranih poslancev ni bilo pri glasovanju navzočih. Tukaj imaš, dragi tovariš, že dokaz, da imam jaz prav. Drugo, kaj sledi iz vašega sklepa, da bode, čakali, je pa to, da sami nič ne zaupate soc. demokraciji in ni vam treba drugega, ko malo poguma in trdne moške volje, da prestopite iz trhlega rudečega kozolca pod streho solidne stavbe „Prometne zveze“. Da ste denar zbiral za odposlance kaže, da stremite naprej, ampak ribo ste zagrabili za rep. Taka odposlanstva imajo le namen, da si kak patentiranec po ceni na stroške drugih cesarski Dunaj ogleda. Gotovo že sam sprevidiš, da ste bili vsi darovalci le pošteno „potegnjeni“. Da se za nas čuvaje še ni nikoli in čisto nič storilo, to pa ne smemo trditi. Leta 1908 se je nekaj storilo in to prav po zaslugi naše organizacije. Da pa regulacija ni bila tako popolna, kakor bi biti morala je pa zopet zasluga soc. demokratov, ki so dali vladi besedo, da oni za železničarje skozi štiri leta ne bodo nič zahtevali. Tedajni želez. minister Derschata nam ni bil odklonjen, le žal da je tako kmalu zapustil svoj ministerski stolec. Sploh je nam v veliko škodo, da se pri nas ministri menjavajo, kakor ovratniki, torej nima nobeden pravega jasnega upogleda pa tudi ne volje se kakega reformnega dela lotiti, od katerega bi morda šele njegov naslednik žel zasluge. Tovariš, ti si mnenja, da bi bilo najboljšje ustanoviti samostojno društvo čuvajev in premikačev. Dragi, to je kvarljivo. Separatizem ni še nikoder kaj prida sadu obrodil in bi tudi tukaj ne. Ko bi si mogel od take samostojnosti obetati kaj dobrot, bi bil jaz prvi za to, tako pa moram pred to mislijo resno svariti. Čim več je organizacij in društev tem bolj razkropljene so bojne moči in tem manj je mogoče doseči edinosti in sporazumljenja, če je treba kedaj skupno in enotno nastopiti. Prožnim mojstrom ni toliko njihovo samostojno društvo pripomoglo do uspeha, ampak možaki so se znali zmazati v različne zastope, tako v personalno komisijo, bolniško blagajno, penzijski sklad itd. in tam so imeli čas in priliko, da so kovali zase kapital, ne pa za tiste, ki so jih volili. Tudi mi čuvaji bi bili lahko na isti stopnji, ko bi bili edini in združeni v v trdno falango v solidni organizaciji, ne pa raztrošeni, kakor gobe v šumi. In verjemi mi, ako bi bili edini kot en mož in stopili na površje, da bi se nam ne reklo: Wächter bleib' Wächter, ampak pripoznalo se nam bi, da smo mi čuvaji ravno tako važen del velikega železniškega aparata, kakor pa gospodje prožni mojstri ali kdor si bodi. Torej prijatelj, ne zameri mi, vrzi obup in strah od sebe, vedi, da kuža le toliko časa muco preganja, dokler se mu ta ne postavi po robu. Pogum, delati, ne čakati! Veselilo me bo

če mi sporočiš na tem mestu tvoje protimnenje tako odkrito, kakor govori k čuvaju — čuvaj.

Prvačina pri Gorici. Čas je že, da se tudi mi enkrat oglasimo v našem priljubljenem „Glasniku“. Težko smo ga pričakovali, a tem bolj smo ga sedaj veseli, kadar nas poseti. Nič ne de, če smo si nakopali nekaj nasprotnikov in to v istih vrstah, koder bi se ne smeli nahajati. Dragi naš „Glasnik“ le pogumno naprej, tisti ki pisano gledajo ne morejo biti pravi katoliški značaji. Nekaj pa moram povedati, kar mi ne ugaja. Najdem namreč v listu premalo dopisov, in to mi vzbuja sum, da se cenjeni tovariši vse premalo zanimajo za naše glasilo in ne zavedajo, kolika moč je ravno časopis za celo organizacijo. Ne verjamem, da se mojim tovarišem drugod cedi mleko in med, za to že naše ljube uprave vestno skrbe. Gradiva gotovo ne manjka, tovariši poročajte vse vesele in žalostne dogodke „Glasniku“, da jih vsi zvemo. Prizadete nam krivice pa na zatožno klop pred sodnika, ki se zove javnost. Tovariši! Pero v roko in dopisujte. Ker beseda miče, zgled pa vleče, tedaj dragi „Glasnik“ dovoli, da te večkrat nadlegujem za „kotiček“ pod tvojo streho. Vsem tovarišem in „Glasniku“ — bratski pozdrav!

Razno.

Kako je neki to? Ob ustanovitvi „Glasnika“ smo vse člane lepo prosili, da delajo za razširjanje svojega lista in nemalo jih je z navdušjem naglašalo, da je to potrebno in mora biti. Dva meseca že dobivate svoje glasilo, lahko bi bil že ta ali oni kaj storil, a žalostno moramo konstatirati, da nam dosedaj še nobeden član ni preskrbel kakega naročnika. Razširjajte vaše glasilo med prijatelji, s tem podpirate list in skrbite za samega sebe. Le ne zmiraj v kotu čepeti!

17 milijonski predlog. Rudeč „Železničar“ poroča v svoji 3. številki o nekem shodu ljubljanskih železničarjev, na katerem je sodrug Etbin Kristan baje rekel: Ako bi bilo le deset jugoslovanskih Ravniharjev, Rybarev in krščanskih Krekov in Šušteršičev ostalo v zbornici in ako bi imeli le nekaj političnega poštenja bi prodrli socialni demokratje s svojim predlogom in železničarska zadeva bi bila zmagala. Ali pa dostavimo, da bi bila zmaga še gotovejša, ko bi Adler, Muhič, Rieger, Pittoni, Šmeral, Jirasek, Hybeš in Hudec ne pustili svojega sodruga Tomšika in ž njim vred železničarje same v tinti sedeti. Kje so pa le-ti bili, ko se je glasovalo za ta predlog, ki bi naj spletel soc. demokratom lavorjev venec!?

Avstrijski železniški svet je imel 9. t. m. svojo redno sejo, katere se je udeležil železniški minister sam. Iz njegovega govora posnamemo sledeče odlomke: Uprava se bo sčasoma — preosnovala — pocenila. Direkcijam se namerava naložiti več dela, da se ministrstvo razbremeni. V pomoč direkcijam pa se nastavi po večjih postajah kontrolorje. Interesantno je tudi, da se namerava odrediti, da uradnikom ne bo treba upravljati poduradniških in delavskih, poduradnikom pa ne delavskih del. To sicer ne bi bilo napačno, ampak kako v železniški službi najti mejo med temi opravki, to je pa drugo vprašanje. In bo li z isto odredbo vred tudi strogo določeno, da se delavca ne bo sililo k opravičilo, ki spadajo k višjim kategorijam. N. pr. poduradnikom in uradnikom; ker znano je preveč, kako si nekateri gospodje radi dajo postreči. Upeljati se nameravajo strokovno izobraževalni kurzi — za protežirance menda. Železniški svet je tudi predlagal, da bodi oboje deležno obratnih dobrih uspehov. No tega se nam pač ni treba bati, da bi morali še dobiček z državo deliti, ker ona nima niti toliko, da bi nam dala isto, kar nam že 2 leti dolguje. Vsaj imajo avstrijske državne železnice letno le primanjkljaj in tega smo mi uslužbenci že sedaj v preobili meri soudeleženi. Vemo sicer za razne tantijeme in premije, remuneracije in pavšale, ki se pa že zdaj „gotovim“ dele na škodo celoti.

Gospod minister je pri tej točki zdihnil, da je težko določiti, v koliki meri bi eden ali drugi uslužbenec z svojim delom pripomogel k dobremu uspehu in kako bi se ga naj obdarilo. Kljub temu pa, da se baje že izplačujejo za poskušnjo premije skladiščnemu oboju in premikačem. O posplošenju pa baje niso edini ne oboje in ne strokovnjaki, najbolj pa baje majejo z glavami gospodje predstojniki delavnic. Modernizirati se nameravajo tudi predpisi, ki si v mnogih zadevah naravnost k. i. č. nasprotujejo; a tudi to se še ne bo kmalu zgodilo, ker da preveč dela. Progovzdrževalne sekcije se nameravajo razširiti, to se pravi nekatere se opuste. Nadzorovalna služba — obhojevalna — se predrugači. Enaka usoda je namenjena malim kurilnicam — tudi te se sčasoma opuste. Vozni redi se bodo uredili tako, da ne bodo posamezne direkcije tvorile zase skupine ampak bodo se uvedli direktni tovrstni vlaki za dolge proge. S tem se namerava doseči, da se vozovi intenzivnejše izrabijo in pa da bodi tudi občinstvu ustrezno. Nameravana je tudi reforma blagajniške službe. Denarni promet, da bi se izvršil potom poštne blagajne; le tuji denar bi se še nadalje odpošiljal v avstrijsko banko. Pri točki razdelbe ravnateljskih okrožij pa je excelenca, gospod minister namignil, da se bo tega dela zamogel šele isti s pogumom lotiti, kateri bo svojega stola dalje časa gotov, ne pa isti, ki ministruje od enih kvatrov do drugih. Iz vrste delegatov vprašan, so li časniška poročila, da namerava drž. žel. osobne tarife zvišati, je gosp. minister odgovoril, da za sedaj enkrat o tem še ni govora, ne more pa reči, za koliko časa ostane pri starem. Dalje časa se je razmotrivalo o načrtu spopolnitve severne železnice s tretjim in četrtnim tirom in končno se je napravil sklep, da se žel. ministrstvo naproša, da izdela tozadevne načrte in proračune. Na opazke delegatov radi pomanjkanja vozov se je excelenca odrezal, da je drž. železnica vsled primernih odredb pretečeno jesen in industriji vozove s tako točnostjo dostavljala, kakor še nikoli poprej. Industriji da so baje svoje popolno zadovoljstvo izrazili.

Reformne misli socialnega politika. Žalostno dejstvo, da je naš ljudski parlament iz gole hlapčevske ponižnosti do neljudske vlade železničarjem in v prvi vrsti najnižjim kategorijam odjedel približno 17 oz. 19.8 milj. kron, se pač ne da več zbrisati. Ta maza mu ostane, dokler bo živel. Železničarji tega ne bodo pozabili in prišel bo čas in prilika, da se bodo primerno zahvalili. Dosti je v parlamentu strank, klubov odsekov, pododsekov, komisij in zlodej ve kaj še vse in ki imajo vsi od svojih volilcev nalogo, skrbeti za ljudski blagor; lahko bi enkrat kak član, bodisi katere stranke koli, znašel in predlagal: Tistim državnim uslužbencem in železničarjem v številki poduradnike, ki imajo več kakor enega otroka, se podeli pri vsakem nadaljnjem prirastku primerna doklada. Gotovo je, da bi vlada s tako dovolitvijo le pridobila, kajti bolezn, ki nastanejo v obljudenih rodbinah vsled pomanjkanja, bi se skrčila in propad rodu bi se omejil. Našel se bo kak vplivec in rekel, čemu pa toliko otrok, kdor jih ima naj jih redi. Da, da, tudi Francozi so enkrat tako rekli, ali danes ko so prišli do prepričanja, da narod vsled nazadovanja porodov od leta do leta peša, bi žrtvovali milijone, ko bi zamogli v ljudstvu zatreti tisto mržnjo do zaroda, ko so jo enkrat nepremišljeno vzgojili. Mlad zdrav naraščaj je pravo narodno premoženje, moč in prihodnost države. Dvomimo, da bi te misli našle zaželjeni odmev, ker nismo glasilo kakega krivonosega bankirja, mogoče pa je, da jih danes ali jutri eden ali drugi spretno porabi kot agitačno sredstvo. In če z njimi prodere, bo vsaj enemu pomagano.

Pomisliki. Za praznike, ko si vse povprek vošči „vse najboljše“, se je po Ljubljani razširil glas, da namerava liberalna večina občinskega sveta povišati občinske doklade, da si omogoči mašenje lukenj prejšnje dobe. Razume se, da je

ta vest tudi železničarje neprijetno zadela, ker le predobro je nam znano, da mnogi hišni gospodarji komaj čakajo povoda, da zopet stanarine zvišajo in tako zvale višji davek s samovoljnimi dokladami na uboge najemnike stanovanj. Za božjo voljo, od kod naj jemljemo denar; vse se draži, živila, obleka, kurivo in stanovanja; ali naj živimo od zraka in gremo stanovati tja doli v mestni log. Dve leti je že odkar smo odposlali na magistrat može, od katerih smo pričakovali kaj dela za nižje sloje, zares kaj socialnega, ampak kaže se, da stara polomljena karijola ne gre nikamor, pač pa draginja narašča od dne do dne hujše. In vendar se tako rado povdarja, češ Ljubljana se modernizira. Za koga in v čem neki? Dočim se drugod stremi za tem, da tudi nižji sloji lahko shajajo, se pa pri nas, pod našo slavnoznano ljubljansko meglo pridno podeljujejo gostilniške in kavarniške koncesije, koder je ljudstvu dana prilika v svoji obupnosti še to zapraviti, kar ima. Znano je nam na pr. pod kako ceno se sedaj teleta kupujejo, meso pa je drago kot žafran. Komaj v teku enega meseca so premogarji premog dvakrat podražili. Prvič so se prav neopravičeno zgovorili, da je železnica prevoznino zvišala; sedaj se pa izgovarjajo na premogokopno družbo in glej ga spaka: družba je baje zvišala ceno pri vagonu za 10 kron, premogarji so pa šli na 12 K, ker vedo, da se nimajo nikogar bati, ki bi jim v karte pogledal. Vsporedno z enim predmetom se podraži vse in za vse in če bo tako naprej šlo, znamo v doglednem času doživeti, da bodo Ljubljančani bosí in brez sukenj in klobukov okoli hodili, — to bo še le moderno!

Delavci za nemški „Schulverein“. Železniški delavci v Studencih pri Mariboru so v treh letih zbrali po vinarju 3000 kron za nemški „Schulverein“. Dasiravno so po pretežni večini sami Slovenci in jih podpiranje narodnega sovravnika presneto slabo krasi, jim nočemo krati veselja in le pravimo: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Ako se torej i mi tako resno in vstrajno lotimo zbiranja za našo zastavo, ne bo dolgo, da se lahko zberemo okoli nje.

Grozna železniška nesreča v Uferskem na božični dan leta 1909, ki je zahtevala 15 človeških žrtev je naptila železnici celo vrsto odškodninskih procesov. V 103 slučajih se je zahtevala odškodnina. Nekaj slučajev je seveda padlo v vodo, vendar pa znaša izplačana svota zmiraj še poldrugi milijon kron. Največ, namreč 120 tisoč kron je potegnil nek tovarnar avtomobilov iz Prage, kateremu sta bili obe nogi zlomljeni. Tri druge visoke odškodnine znašajo 103, 85 in 83 tisoč kron. Odklonjena pa sta bila trgovca Ornstein in Kantor, čigar žene so smrtno ponesrečile z motivacijo, da smrt žene ne tvori opravičbe do odškodnine. Torej za enkrat vemo, da ženska ni nič vredna in da železniško upravo ubiti najmanj stanejo.

Socijaldemokratski babbav. Iz Bruslja se poroča, da groze rdeči bratci s štrajkom, ki bi se ga naj udeležilo milijon sodrugov. Denarja imajo tudi en milijon pripravljenega in če pomislimo, da ga bo precejšen del izginilo v žepe obersocijev, pač lahko izračunamo kako dolgo se bodo untersociji lahko mastili ob štrajkovskem fondu. Štrajk je samo le pretveza, pod katero se hočejo nekteri na „časten način“ znebiti „skrbi za tuj denar“. Nič družega; kvečjemu, da untersodugi niso več povoljno nezadovoljni, pa jih je treba malo izstradati, da postanejo zopet pokorni.

Nekdaj — sedaj. Leta 1890. je nek uradnik arhiva v Eisenach-u obelodanil nekaj zanimivih kulturno-zgodovinskih podatkov iz računov tamošnjega dvornega upraviteljstva. Iz spisa posnamemo, da so cene živilom in rokodelskim izdelkom v sedemnajstem in osemnajstem stoletju vedno rastle, vendar pa ne v toliki meri, kakor v sedanjem času, posebno kar se tiče dobe od leta 1850 naprej. Naj zadostuje, ako vzamemo v primeru samo čevljarsko delo. Leta 1603 je plačal vojvoda Ivan Ernst za par visokih škornjev še en goldinar in 15 krajcerjev; čez sto

Let so stali že dvakrat in čez zopetnih sto let trikrat toliko. Vprašali bi kakega vojvodo, koliko on dandanes plača za par škornjev? Na Dunaju si je omenjeni vojvoda — Ivan Ernst — ku, il par čevljev za 24 krajcarjev, za popravilo enega strganega para pa je plačal 6 krajcarjev. Gospa vojvodinja je dobila leta 1591 od čevljarja sledeč račun: Milostljivi kneginji in gospej na čevlje par podplatov naredil 12 krajcarjev. Nas stane tako popravilo že nekoliko več, zato pa smo tako moderni, da že navadna služkinja ne nosi več „potempljanih“ čevljev, ker nimajo več „lepe oblike“, pač pa ni nič novega videti rokodelčiča v „cilindru in fraku“, kako pospešuje obrtniški stan.

Parobrodna družba Hamburg-Amerika je napravila leta 1912 nič manj kakor 56 in pol milijona mark čistega dobička. Na dan pride torej 154 tisoč 794 mark. Ako zasluži pri nas kdo na leto toliko vinarjev, ga že davčna oblast pošlje za dohodninski davek. V tem ogromnem dobičku je zapopadeno veliko našega denarja, ker gredo naši krajani večinoma preko Hamburga v Ameriko sreče iskati. Do malega pa — lahko trdimo — so vsi milijoni delavski žulji.

Natakarji v uniformah. Saškim kolodvorskim restavraterjem se je dovolilo, da smejo njih natakarji nositi neke vrste uniforme. Črn telovnik je dekoriran z eno vrsto svetlih medenih gumbov, jopič pa z dvema vrstama. Na ovratniku nosijo na vsaki strani po dve zlati zvezdi, — torej so pristavi. Baje napravi ta uniforma ugoden utis. Ker se take novotarije kaj rade iz „rajha“ k nam v Avstrijo zanesejo, smelo pričakujemo, da ne bo dolgo, da bodo tudi naši kolodvorski natakarji uniformirani in kar bi ti gospodje že zdaj kaj radi videli, se bo potem moralo zgoditi: žel. uradniki bodo morali natakarje spoštljivo pozdravljati.

Koliko potrosijo časopisi za vojna poročila? Veliki dnevniki imajo na bojiščih po več nastavljenih vojnih poročevalcev, kojim plačujejo po 1200 do 2400 K mesečne plače. Pri pomorskih bitkah mora imeti poročevalec vrhu tega še lastno ladjo, ki ga stane tudi do 24.000 K mesečno. K temu se pridružijo pa še ogromni izdatki za brzojavke. V rusko-japonski vojni je bila pristojbina za besedo pri navadnih telegramih na K 2'24, pri nujnih pa na K 5'73 znižana in kljub temu se je plačevalo za kratka poročila do 600 K, pa tudi do 6000 K. Iz burske vojne je znano, da je ena sama brzojavka stala nič manj kakor 7800 K. — Dolgotrajne vojne stanejo svetovne časopise težke svote denarja ampak kaj se hoče, je pač tekma za prvenstvo.

Deset zapovedi za nezadovoljne člane.

1. Godrnjaj zoper tvojo organizacijo koder in čim več ko le moreš.
2. Grozi vedno, da 'odstopiš in bodi sploh nasproten, če ti v organizaciji ni kaj po godu.
3. Ne opusti vsakomur na drobno obrazložiti, da se z delovanjem tvoje organizacije ne strinjaš.
4. Ako si se s kakim sočlanom sporekel, zvrni vse krivdo na organizacijo.
5. Predbacivaj vsem, ki se v organizaciji trudijo, da delajo le iz čistilakomnosti in sebičnosti. Varuj se kakorkoli sodelovati, da ne boš sam kaj takega zagrešil. Ogiblji se trdovratno vseh sestankov in zborovanj.

6. Vsakemu nečlanu skrbno pojasni, ka v organizaciji ni prav in kako bi moralo biti, v organizaciji sami pa o takih stvareh molči.

7. Ne govori nikoli kaj dobrega o članih katere si izvolil na čelo organizacije in ki se žrtvujejo za tvojo boljšo bodočnost.

8. Če si količkaj pametnejši, kakor kak odbornik, tedaj skrbno pazi, če le-ta kaj zagreši ali zamudi; potem ga pa neusmiljeno napadi.

9. Ako se pomotoma udeležiš kakega zborovanja, ugovarjaj pridno vsakomur in vsemu Brez zabavljačev je zborovanje pusto in dolgočasno. Ti pa temu lahko odpomoreš.

10. Ko bi slučajno kdo po tvojem okusu kaj rekel, ugovarjaj vseeno, da si tako ohraniš glas najpametnejšega človeka.

Le če boš te zapovedi vestno spolnjeval, bodeš mož, ki bi bil „ta pravi“.

Bavarski „Eisenbahner“.

✠

Jera Putz, Saafelden;
Ferdo Galla, Dunaj;
Marija Steiner, Solnograd;
Wolfgang Baumann, Hochfilzen;
Marija Grubmüller, Hofgastein;
Alojzij Brandstätter, Linc;
Alojzija Taschler, Dunaj;
Ignacij Starkl, Holzleiten;
Šimon Schönleitner, Solnograd;
Terezija Pfanagl, St. Pölten.

Naj v miru počivajo!

Vsak član prispeva v posmrtni sklad 50 v.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni
**HAVRE
NEW-YORK**
francoska
prekomorska
družba.



Veljavne vožne liste (šifkarte) za francosko linijo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pooblastveno potrjena potovalna jasnila daje **ED. ŠMARD** pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „Kmetске posojilnice“ nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.



Kdor ima rad dobro kavo
naj vporablja pravi zagrebški
„FRANCK“, kateri se razločuje po tovarniški znamki:
„Mlinček za kavo“.

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.
Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalče i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Velika in moderna zaloga oblek za gospode, dečke in deklice **A. KUNC**, Dvorni trg 3
na voglu Židovske ulice Naročila po meri točno in priznано dobro.

Priporočamo
domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
Sv. Petra cesta 8
LJUBLJANA priporoča svojo
največjo zalogo **švicarskih ur**
priznано najboljših
z znamko „IKO“ in „ZENITH“.
Najzmernejše cene. Postrežba točna.

Velika zaloga modernih slamnikov.
Klobuke, cilindre in čepice
v najnov. fasonah in v veliki izbiri
priporoča
Ivan Soklič, Ljubljana, Pod trančo št. 1.
Pristni Panama-slamniki od 9 K do 50 K.

Pozor pri nakupu!
Kdor hoče imeti res trpežno, zanesljivo in ceno uro, dalje fino izdelane verižice, prstane, uhane, splošno vse v to stroko spadajoče predmete, naj ne prezre trdke
Ivan Ravnihar, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 44.
Postrežba točna in solidna. Sprejemajo se tudi razna popravila.

Anton Rojina, Ljubljana
Kolodvorska ulica
Pohištvono in stavbno mizarstvo.

JULIJA ŠTOR
Ljubljana, Prešernova ul. 5
velika zaloga
F. L. POPPER ČEVLJEV
najboljše kakovosti za gospode, ženske in otroke po izredno ugodnih cenah. — Čevlji za turiste — higienični čevlji za otroke — Lawn-tenis čevlji.

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,
priporoča gosp. železničarjem posebno ugodno blago za
moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana
v podružnici „PRI ŠKOFU“, pred Škofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu,
velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let
obstoječe trdke se vsakemu priporoča.